

Sayı: 2001/14

13 Nisan 2001

BASIN DUYURUSU

Dalgalı kur sistemine geçilen 22 Şubat 2001 tarihinden önceki 3 günde Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB) tarafından gerçekleştirilen döviz işlemleri ile ilgili olarak son günlerde basınımızda bazı spekülasyon haberleri yer almaktadır.

Kamuoyunun bilgilendirilmesi için aşağıdaki açıklamaların yapılmasına gerek duyulmuştur.

Bilindiği üzere, geçen yılın Kasım ayı içinde bir bankacılık krizi yaşanmış ve bu krizi takiben bankacılık sistemi ve yabancı yatırımcılar hızla döviz yöneldilerdir.

Kasım ayında yaşanan söz konusu krizi takiben Hükümetin aldığı tedbirlerle IMF tarafından sağlanan ek rezerv kolaylığı Bankamızın Net İç Varlıkları kontrol altına alma çabaları ile birlikte göreceli bir istikrar sağlamıştır.

Ancak, bir taraftan, bütün bu tedbirlere rağmen güven unsurunun tam olarak oluşmaması; diğer taraftan 19 Şubat 2001 günü yaşanan siyasi gelişmeler piyasa katılımcılarının programa olan güvenlerini daha da sarsmış ve aynı gün ertesi gün valörü ile USD 7.6 milyar satılmıştır.

20 Şubat 2001 valörü ile satılan USD 7.6 milyarlık tutarın USD 6.1 milyarı geri alınmış ve sonuçta USD 1.5 milyar, Türk Lirası karşılığını Bankamızda hazır bulundurabilen bankalara, program çerçevesindeki kur taahhüdümüzün gereği olarak satılmıştır.

Uygulanmakta olan para programının bir gereği olarak Türk Lirası likiditesi kısılması kısa dönem faiz oranlarını çok yüksek seviyelere çıkartmış, buna rağmen döviz talebi devam etmiş ve 21 Şubat 2001 tarihinde yine Türk Lirası karşılığını hazır bulundurabilenlere net USD 3.5 milyar satılmıştır.

Sonuçta gösterilen tüm çabalara rağmen para programının mevcut şekliyle sürdürülebilmesi için gerekli olan güvenin tesis edilemediği ve dolayısıyla Türk Lirası ve döviz piyasalarında oluşan dengelerin sürdürülmesinin mümkün olmadığı anlaşıldığından, döviz kurlarının serbest dalgalanmaya bırakılması kararı 21 Şubat'ı 22 Şubat'a bağlayan gece Başbakanlıkta Hazine Müsteşarlığı ve Bankamız yetkililerinin katılımı ile yapılan toplantı sonucunda ve piyasaların kapalı bulunduğu zaman dilimi içinde alınmıştır.

19 Şubat ile 21 Şubat tarihleri arasında döviz ve Türk Lirası piyasası işlemleri, uygulanmakta olan program çerçevesinde, yani önceden belirlenmiş kur taahhüdüne uygun olarak yürütülmüştür.

Buna göre, 19 –21 Şubat 2001 tarihleri arasında program çerçevesinde Türk Lirası karşılığı satılan net döviz tutarı toplam USD 5 milyar olup, bu tutar için 84 banka, özel finans kurumu ve yetkili müessese ile işlem yapılmıştır.

Yukarda belirtilen hususlar TBMM üyelerince verilen yazılı soru önergelerine verilen yanıtlarda ve Devlet Bakanı Sayın Kemal Derviş'in 11 Nisan 2001 tarihinde TBMM'deki konuşmasında da açıkça ifade edilmiştir. Söz konusu dönemde döviz satışı yapılan 84 kuruluşun 59'u banka, 3'ü özel finans kurumu ve 22'si yetkili müessesedir.

Öte yandan, TCMB, sadece piyasa katılımcısı bankalar, özel finans kurumları ve yetkili müesseseler ile döviz işlemleri yapmakta, özel kişi ve şirketlerle işlem yapılması mümkün bulunmamaktadır.

TCMB'nin öteden beri uygulanmakta olan piyasa kuralları gereğince alım ve satım yönünde yapılan döviz müdahalelerinde, banka bazında herhangi bir sınırlama söz konusu değildir.

Kamuoyunun bilgisine sunulur.